

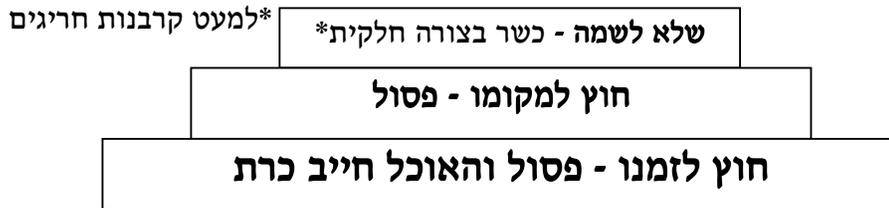
**ביאור מושגים**

נדר - חיוב קרבן **כללי**, המוטל על **האדם**.

נדבה - חיוב קרבן **ספציפי**, המוטל על **הבהמה עצמה**.

מנחת קנאות - מנחה שמביאה סוטה. ייחודה בכך שלא שמים עליה לא שמן ולא לבונה.

### מחשבות שליליות ותוצאותיהן



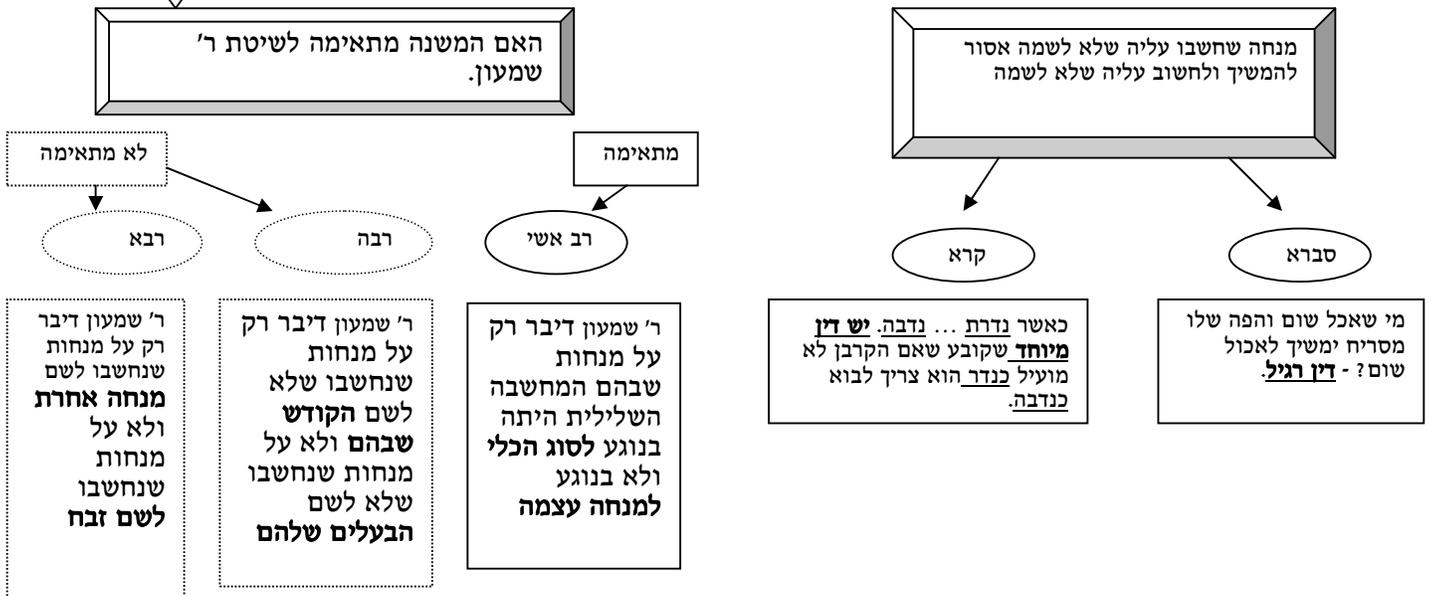
### מבנה הסוגיא

#### המשנה

שיטת ר' שמעון: יש מנחות שמחשבת שלא לשמה אינה פוסלת אותן בכלל והן **כשרות לחלוטין**

- ברוב המנחות מחשבת שלא לשמה אינה פוסלת.
- מנחת חוטא ומנחת קנאות נפסלות במחשבת שלא לשמה.

#### הגמרא



מבנה הסוגיא

סתירה בין שתי אמירות של ר' שמעון

"מנחת נדבה - קמצה שלא לשמה ...  
כשירה ואינה מרצה"

"כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות  
ועלו לבעלים לשם חובה"

שיטת רבה

כשר  
חלקית

חשב לשם  
בעלים שגויים

חשב לשם  
הודש שגוי

כשר  
לחלוטין

כאשר לא ברור  
שהמחשבה  
מוטעת -יש לה  
משמעות

כאשר ברור  
שהמחשבה  
מוטעת - אין  
לה משמעות

הטעם - סברא

אין הכי נמי! גם במקרים אלו  
יכשיר ר' שמעון את הקרבן  
לגמרי

הפתרון

יש גם מקרים בקרבנות בהמה ועוף  
שבהם המחשבה ניכרת מדוע שם לא  
נכשיר לגמרי

הקשיים על  
שיטת רבה

שיטת רבא

כשר  
חלקית

חשב לשם זבח אחר

חשב לשם מנחה אחרת

כשר  
לחלוטין

מנחה וזבח  
אינם יחדה  
אחת

כל המנחות  
מוגדרות  
יחידה אחת

הטעם - לימוד מפסוק

1. אין הכי נמי.  
2. יש מיעוט מיוחד מ"ושחט  
אותה לחטאת"

הפתרונות

גם בחטאת כתוב "זאת תורת החטאת"  
ולכן אם מישהו מחשב מחטאת X  
לחטאת Y צריכים להכשיר לגמרי

הקשיים על  
שיטת רבא

שיטת רב אשי

כשר  
חלקית

חשב לשם המנחה השגויה

חשב לשם הכלי השגוי

כשר  
לחלוטין

יש משמעות  
למחשבה על  
המנחה

אין משמעות  
למחשבה על  
הכלי

הטעם - סברא

היכן עובר הגבול בין 'כלי' ל'קרבן'. מדוע 'בלילה' מוגדרת 'כלי', ושלמים מוגדרים 'קרבן'?

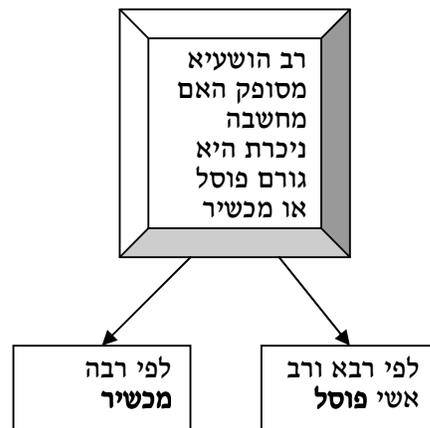
הקושי על שיטת ר' אשי

דינים בסיסיים

1. עולת העוף - נמלקת בכל גובה, מיצוי הדם למעלה.  
חטאת העוף - נמלקת בכל גובה, הזאת הדם למטה.

2. קדשים קלים - נשחטים בכל העזרה.  
קדשי קדשים - נשחטים רק בצפון העזרה.

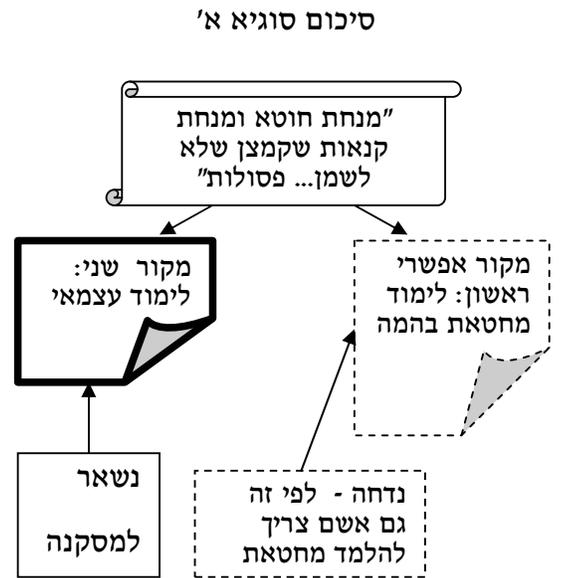
3. מנחת מרחשת - מנחה הבאה בכלי עם שוליים ולכן הבצק שלה רך.  
מנחת מחבת - מנחה הבאה בכלי בלי שוליים ולכן הבצק שלה קשה.



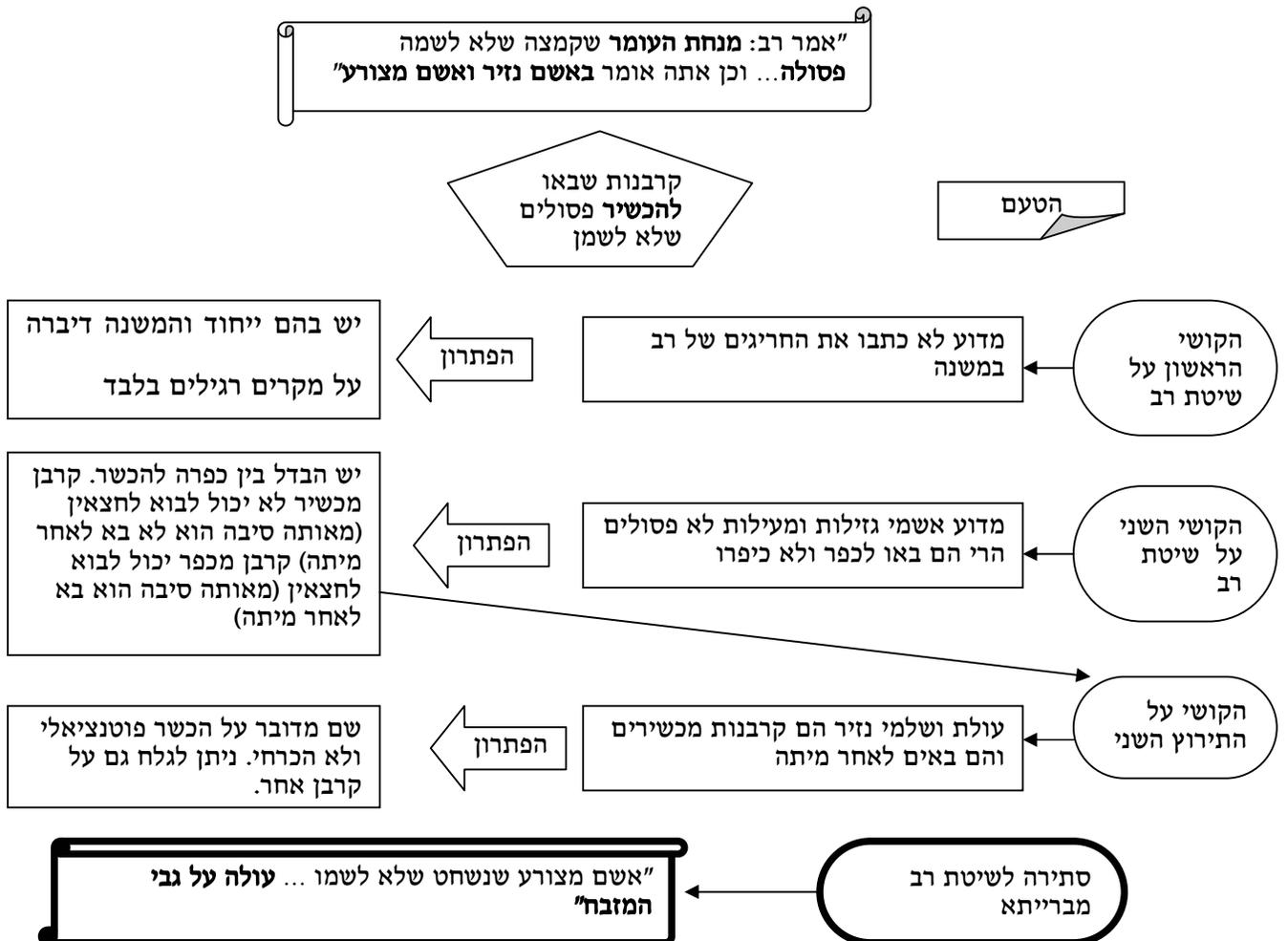
מנחות ד. (10ש) עד מנחות ה. (5ש)

**ביאור מושגים ודינים**

- 1. ארבע העבודות - בבהמה - שחיטה, קבלה, הולכה, זריקה. במנחה - קמיצה, נתינה בכלי, הולכה, הקטרה.**  
מלאכות אלו הן ליבת ההקרבה, הן המעכבות אותה והן הפוסלות אותה.
- 2. הקטרת אימורין - אחרי ארבע העבודות מגיע שלב הקטרת האימורים.** העלאת איברי הבהמה למזבח. שלב זה לא מעכב.
- 3. קרבן שלא ניתן כבר להקריב (למשל במקרה שבו בעליו התכפרו כבר בקרבן אחר):**  
**אשם - אשם שניתק לרעייה - נשלח לרעות באחו ולכשיפול בו מום יימכר ובכסף יקנו קרבן נדבה.**  
חטאת - תמות.
- 4. כסף שלא ניתן להשתמש בו ליעודו המקורי:**  
**אשם - הכסף ילך לנדבה, עולה - לעולה, שלמים - לשלמים, חטאת - לים המלח.**



**סיכום סוגיא ב'**



## מנחות ה: (ש) - ו. (המשנה)

### ביאור מושגים ודינים

**נדבת שניים** - קרבן שבא ע"י יותר מאדם אחד בשותפות - אפשרי בעוף ובהמה לא אפשרי במנחה כיוון שנאמר בה 'נפש' **הגשה** - דין יחודי שקיים אך ורק במנחות - לפני שקומצים את המנחה הבעלים מגיש אותה למזבח.

**מתן דם ומתן שמן במצורע** - מצורע מביא בסיום טהרתו שלוש קרבנות: אשם, חטאת ועולה (כל הסוגים חוץ משלמים).

1. בהתחלה שוחטים את האשם.

2. את דמו של האשם מקבלים שתי כהנים. כהן אחד זורק את הדם על המזבח. כהן שני מזה את הדם על המצורע.

3. אחר כך לוקחים את השמן ומזים אותו על המצורע.

(בין הזיית הדם לבין הזיית השמן מקריבים את החטאת והעולה.)

**טרפה** - בהמה שלא יכולה לחיות יותר מ12 חודשים, טרפה שנשחטה לא מטמאת (בניגוד לנבלה- בהמה שמתה מאליה) אבל היא אסורה באכילה

### סיכום הסוגיא

#### שיטת ריש לקיש

המנחה כשרה  
חלקית כשאר  
המנחות

"רשב"ל אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשרה ושירה אין נאכלים עד שתביא מנחת העומר אחרת ותתירנה"

רב אדא - "אין מחוסר זמן לבו ביום" - חפץ שיהיה מותר במהלך היום מותר כבר בתחילתו.  
**התבואה אסורה לישראל ומותרת לגבוה.**

הפתרונות

איך ניתן להקריב את המנחה? - התבואה החדשה עדיין לא הותרה ואסור להקריב חפץ שאסור לנו באכילה

הקושי על שיטת ריש לקיש

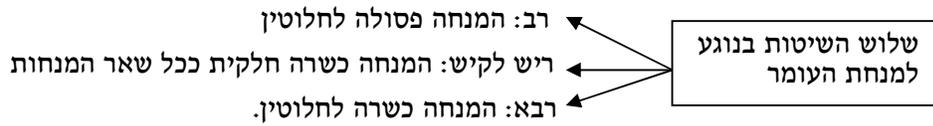
רב פפא - "האיר מזרח מתיר" - היתר התבואה החדשה תלוי בתאריך ולא בקרבן. **התבואה מותרת גם לישראל.**

#### שיטת רבא

המנחה כשרה  
לחלוטין

"רבא אמר: מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשרה... ואינה צריכה מנחה... להתירה"

מנחת העומר איננה קרבן מן השורה ולכן לא פוסלת בה מחשבה



המקור לפסול טרפה



מנחות ו. (המשנה) עד ז: (ש10)

ביאור מושגים  
 קדשי מזבח - חפצים שהוקדשו להיות קרבים - קדושים קדושת הגוף ולא ניתן לפדותם.  
 קדשי בדק הבית - חפצים שהוקדשו לשמש את הקודש - קדושים קדושת ממון וניתן לפדותם.  
 יוצא שעלה לא ירד - קרבן שיצא ממקומו אסור להקריבו. אם בכל זאת העלהו על המזבח - יש להקריבו.

המשנה

1. פסולין שקמצו - פסול.
2. בן בתירא אומר - קמץ בשמאל יכול לתקן.
3. קמץ והיה חסר או יתר - פסול

גמרא

אמר רב: זר שקמץ יחזיר

הבנה שלישית ברב

רב בא לחדש שבמקרה שבו הפסול גם קמץ וגם קידש (נתן בכלי) עדיין יכול להחזיר [ואיכא דאמרי שחידושו של רב הפוך - שאינו יכול להחזיר]

קושיא - למה דווקא כששמו בכלי זה פוסל

הבנה שניה ברב

רב בא לחדש שבן בתירא אמר את חידושו לא רק בקמיצה בשמאל אלא גם בשאר הפסולין

נדחה - בן בתירא למד מהפסוק - 'וקמץ משם' למה לחלק בן שמאל לפסול אחר

הבנה ראשונה ברב

רב הבין שגם חכמים מאפשרים להחזיר את הקומץ. בן בתירא סבר שאפילו אם נאבד הקומץ ניתן להביא מהבית.

נדחה - מלשון בן בתירא לא משמע כך

המעשה נגמר בנתינה בכלי ולכן רק אז המצב בלתי הפיך

קושיא - גם כשמחזיר לכלי המקורי זה נתינה

כדי שהכלי יקדש צריך כוונה ולפי מן דאמר שלא צריך כוונה בקידוש כלי מדובר שהחזיר בצורה עקיפה

הוכחת ר' ירמיה  
 ניתן להוכיח שכלי על הקרקע מקדש. אם כלי על הקרקע לא היה מקדש למה לא תירצו שהכלי הראשון נמצא על הקרקע ולכן אין בעיה להחזיר.

הוכחת ר' ירמיה

ניתן להוכיח שכלי על הקרקע מקדש. אם כלי על הקרקע לא היה מקדש למה לא תירצו שהכלי הראשון נמצא על הקרקע ולכן אין בעיה

תשובת ר' זירא

מדובר בבעיה ישנה שהטרידה גם את אבימי ורב נחמו. הגמרא לא רצתה להכנס לבעיה הזו

מסקנת הגמרא

יש ברייתא שסופרת את הכהנים שסידרו את לחם הפנים. היא לא סופרת כהנים שהרימו את השלחן - כנראה שלא היו כאלה כהנים.

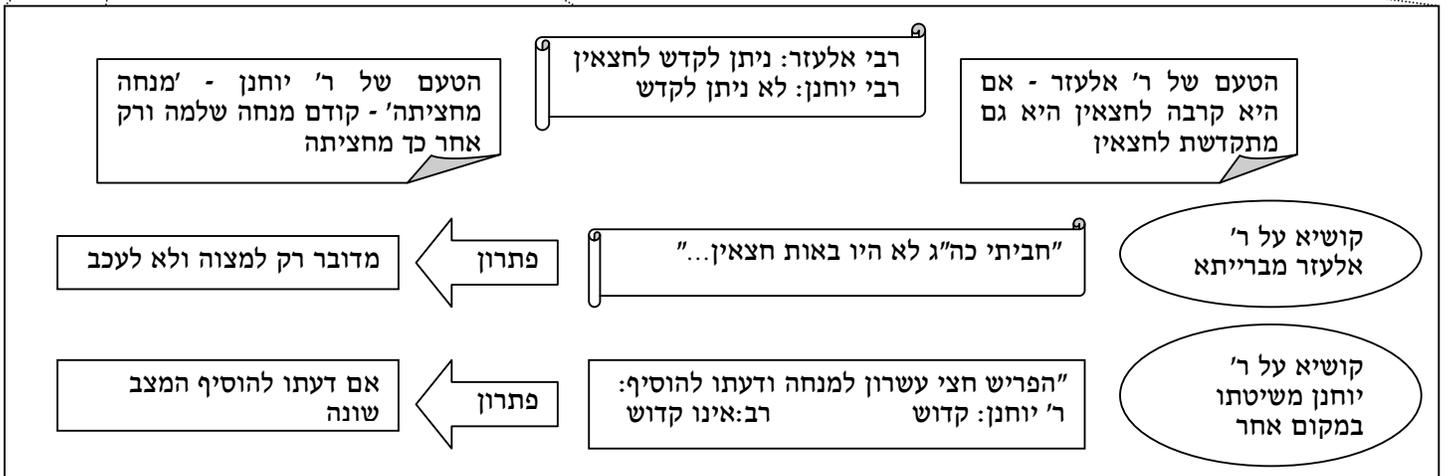
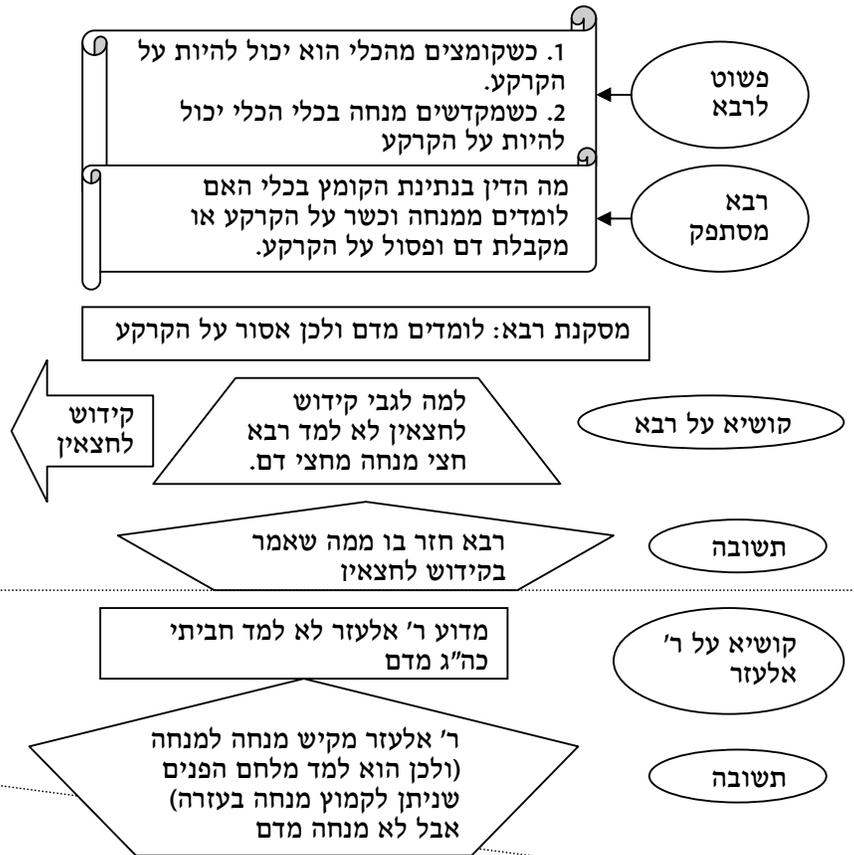
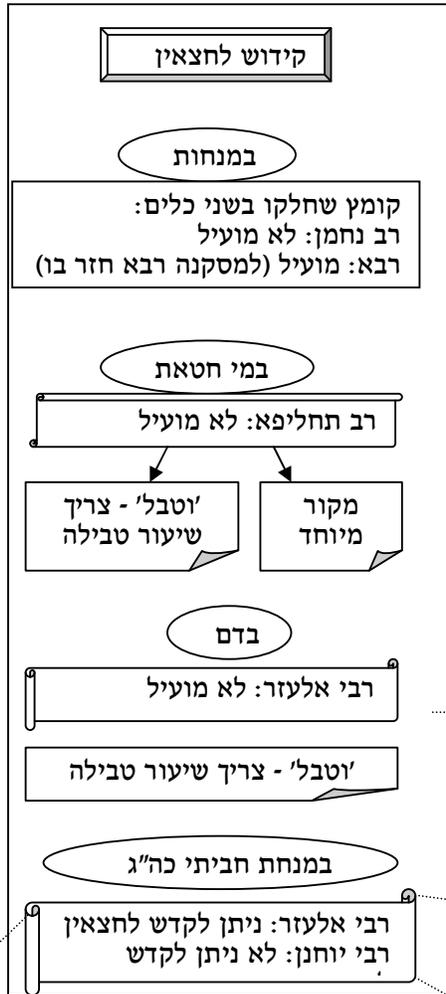
מנחות ז: (10ש) עד ח: (18ש)

דינים בסיסיים

1. טעון כיבוס - בגד שהותז עליו דם חטאת יש לכבסו. כלי חרס יש לשבור.

2. מנחת חביתי כה"ג - מנחה שמביא כה"ג כל יום מחציתה מקריבים בבקר ומחציתה בערב.

3. בזיכין - שני כלים שהיו מונחים משני צידיו של לחם הפנים ובהם היו שמים את הלבונה של לחם הפנים.



ר' חנינא: לא זו  
קדושה בלא זו ולא  
זו קדושה בלא זו

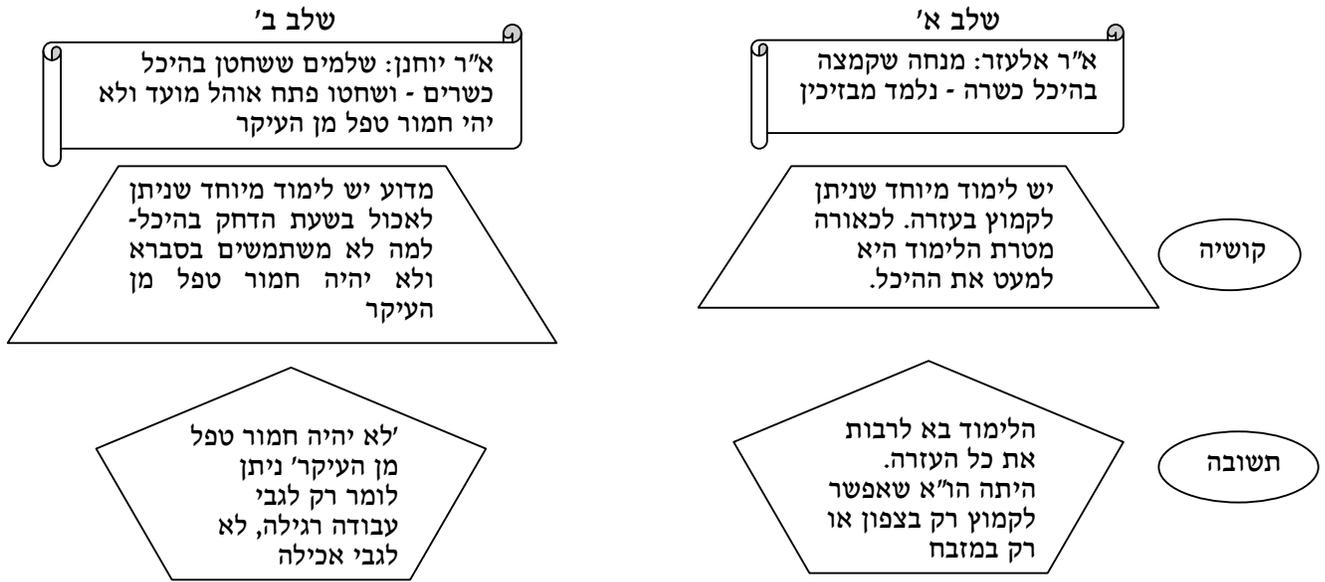
אמר רב: מנחה קדושה בלי שמן – נלמד מלחם הפנים.  
מנחה קדושה בלי לבונה – נלמד ממנחת נסכים.  
מנחה קדושה בלי שמן ולבונה – נלמד ממנחת חוטא.  
שמן מתקדש בלי לבונה – נלמד ממצורע.  
לבונה מתדשת בלי שמן – נלמד מבזיכים.

אגב דיון במח' רב  
ור' יוחנן מובאת  
המימרא של רב  
בעניין קידוש חלק  
ממרכיבי המנחה  
לבדם. ודעתו של  
ר' חנינא החולק  
על רב

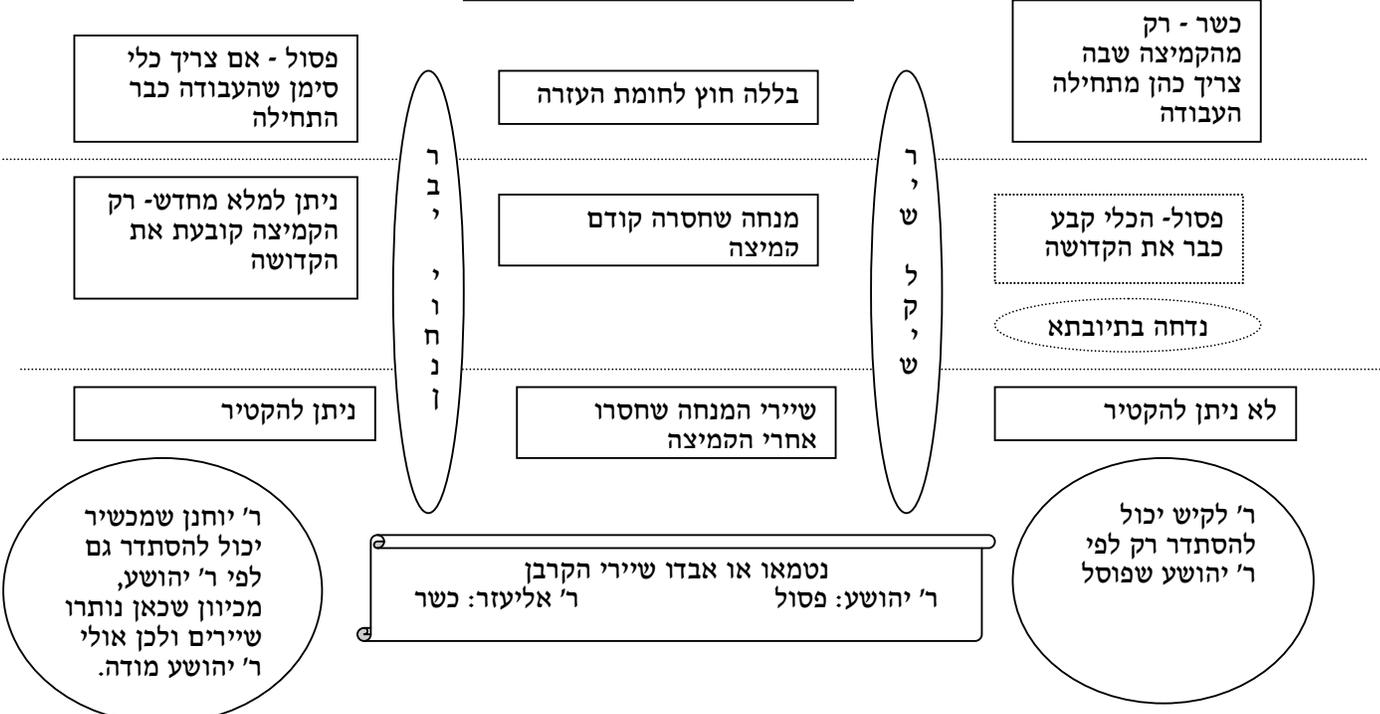
מנחות ח: (ש18) עד ט: (ש9 מהסוף)

ביאורי מושגים  
 הגשה - מלאכה ייחודית למנחה. לפני ארבעת העבודות מגישים את המנחה כמו שהיא למזבח.  
 יציקה ובלילה - יציקה היא נתינת השמן על המנחה, בלילה היא בלילת השמן. מלאכות אלו כשרות בזר  
 טומאה הותרה בציבור - אם הציבור טמא ניתן להקריב קרבנות ציבור בטומאה.

סיכום הסוגיא



מחלוקת ר"ל ור' יוחנן



קושיה על ר' יוחנן  
יש שתי ברייתות שממעטות  
מנחה שחסרה.

המיעוט בא ללמד שאמנם מנחה  
שחסרה אחרי הקמיצה הינה  
כשרה - אבל אסור לאכול אותה

קושיה על ר"ל  
יש ברייתא שאומרת שאם נפרס  
לחם הפנים עדיין אפשר להקטיר  
את הבזיכין

התירוץ שלחם הפנים הוא קרבן ציבור ולכן התירו  
לא אפשרי זאת כיוון שחסרון לא דומה לטומאה.

מנחות ט: (ש9 מהסוף) עד יא. (המשנה)

ביאורי מושגים  
על מקום דם האשם - אחרי הזאת הדם על בהן הרגל, בהן היד והאזן הימניות יוצקים באותו מקום שמן  
קידוש קומץ - אחרי הקמיצה מקדשים את הקומץ על ידי נתינתו בכלי שרת. פעולה זו מקבילה לקבלת הדם בכלי שרת. לפי ר' שמעון לא מחוייבים לקדש את הקומץ

סיכום הסוגיא

המשנה

קמץ בשמאל - פסול

הגמרא - המקור לדין ימין

'כחטאת וכאשם'  
בא לעובדה ביד  
עובדה בימין

כל מקום שנאמר אצבע  
או כהן ומדובר בפעולת  
כפרה - יש צורך בימין

היקש מיד ימין  
של מצורע

'כף הכהן השמאלית'  
- רק שם צריך שמאל  
בשאר המקומות  
צריך ימין

שיטת ר' שמעון ביד שמאל

קידוש קומץ בכלי - בשמאל

זרק בשמאל - כשר

קיבל בשמאל - כשר

הספקות של רב פפא

בנתינת הקומץ בכלי

בחפינת קטורת

בקמיצת המנחה

1. הדביק את הקומץ בכלי  
2. (מר בר רב אשי) הדביק  
בבחלל התחתון.

1. בראשי אצבעות  
2. מהצדדים  
3. חפן בזו ובזו וקירבן

1. בראשי אצבעות  
2. מהצדדים  
3. מלמעלה למטה